

NL

NL

NL

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

Brussel, 23.4.2009
COM(2009) 191 definitief

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

**inzake de uitvoering van het programma Edicom II
(2001-2005)**

(SEC(2009) 527 definitief)

(door de Commissie ingediend)

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

**inzake de uitvoering van het programma Edicom II
(2001-2005)**

INHOUDSOPGAVE

Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad inzake de uitvoering van het programma Edicom II (2001-2005)	2
1. Inleiding	4
2. Evaluatie op basis van criteria.....	5
2.1. Relevantie.....	5
2.2. Effectiviteit.....	5
2.3. Efficiëntie	10
2.4. Bruikbaarheid	11
2.5. Duurzaamheid	11
3. Aanbevelingen voor de toekomst.....	12
4. Aanbevelingen voor het programmabeheer	13
5. Koppelingen met andere communautaire programma's.....	14
6. Conclusies	14

1. INLEIDING

Door de oprichting van de interne markt in 1993 zijn de douaneformaliteiten tussen de lidstaten afgeschaft. Tegelijkertijd is het Intrastat-systeem ingevoerd om het handelsverkeer tussen de lidstaten te kunnen blijven volgen. Dit nieuwe systeem kwam in de plaats van het gebruik van douanegegevens. Sinds die tijd worden de gegevens via maandelijkse enquêtes rechtstreeks bij de ondernemingen zelf verzameld. De statistische gegevens over de handel tussen lidstaten en derde landen zijn echter nog steeds voornamelijk op douane-informatie gebaseerd.

Ter ondersteuning van deze veranderingen heeft de Raad op 9 december 1996 Beschikking nr. 96/715/EG betreffende de telematicanetwerken tussen administraties voor de statistieken van het goederenverkeer tussen lidstaten (Edicom I¹) aangenomen. Dit programma was bedoeld ter bevordering van de overstap naar een overkoepelend Europees interoperabel systeem voor het verzamelen, produceren en verspreiden van statistieken over de handel in goederen.

Aan het eind van het Edicom I-programma werd de Gemeenschap geconfronteerd met een toenemende vraag naar snelle, betrouwbare en accurate macro-economische informatie. In nauwe samenwerking met de nationale overheidsdiensten heeft Eurostat een strategisch document opgesteld om het bestaande systeem te verbeteren en geschikt te maken voor gebruik op de lange termijn.

Dit strategische document is vervolgens goedgekeurd door het Comité statistisch programma en het Comité voor de statistiek van het goederenverkeer tussen de lidstaten.

Het Europees Parlement en de Raad hebben op basis van een ex ante evaluatie van de Commissie op 12 maart 2001 Beschikking nr. 507/2001/EG betreffende een aantal maatregelen met betrekking tot een trans-Europees netwerk voor het verzamelen, produceren en verspreiden van statistieken over het intra- en extracommunautaire goederenverkeer (Edicom II²) aangenomen.

De algemene doelstellingen van dit nieuwe programma waren:

- het zo modern, rationeel en efficiënt mogelijk maken van het statistische netwerk door middel van maatregelen om de methoden te verbeteren en te harmoniseren;
- het verder ontwikkelen van de bestaande computerhulpmiddelen voor het verzamelen, samenstellen, overbrengen en verspreiden van statistische informatie volgens de laatste stand van de techniek en rekening houdend met de beste kosten-batenverhouding.

Met het oog op het verwezenlijken van de algemene doelstellingen zijn zes operationele doelstellingen vastgesteld, die in dertien maatregelen zijn opgesplitst.

---

¹ PB L 327 van 18.12.1996, blz. 34-37.

² PB L 76 van 16.3.2001, blz. 1-4.

Dit verslag is opgesteld om de informatie te verschaffen met betrekking tot de tenuitvoerlegging van Edicom II zoals bedoeld in artikel 5, lid 2, van Beschikking nr. 507/2001/EG. De evaluatie is gebaseerd op de volgende standaardcriteria: relevantie, effectiviteit, efficiëntie, bruikbaarheid en duurzaamheid.

2. EVALUATIE OP BASIS VAN CRITERIA

2.1. Relevantie

Het besluit om een tweede Edicom-programma in gang te zetten, was bijzonder relevant aangezien het programma gericht was op concrete behoeften en problemen. Daarbij ging het met name om de volgende aspecten:

- De maatregelen die in het kader van Edicom I zijn genomen, hebben de kwaliteit van de intracommunautaire statistieken aanzienlijk verbeterd; er zijn echter ook gebieden in kaart gebracht waarop meer verbeteringen nodig zijn in het licht van de stijgende vraag naar macro-economische handelsinformatie.
- De Europese Centrale Bank (ECB) heeft aangegeven behoefte te hebben aan tijdige, betrouwbare en accurate externe handelsstatistieken, aangezien dit belangrijke elementen zijn voor het op te stellen actieplan voor de statistische vereisten.
- Het Intrastat-systeem dient vereenvoudigd te worden teneinde de lasten voor ondernemingen en overheidsdiensten te verminderen zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van de externe handelsstatistieken.
- De modernisering van het trans-Europese netwerk voor het verzamelen, verwerken en verspreiden van handelsstatistieken kan door de afzonderlijke lidstaten niet op adequate en rendabele wijze worden verwezenlijkt; dat betekent dat er een communautair programma nodig is voor het harmoniseren van oplossingen en het creëren van schaalvoordelen.

Edicom II is dan ook ontwikkeld om een breed scala aan gebruikers te bereiken: overheidsdiensten en ondernemingen, alsmede institutionele en particuliere gebruikers van externe handelsstatistieken.

Gezien de problemen die zich voordoen bij het opstellen van strategische richtsnoeren voor over vijf jaar, dient hier opgemerkt te worden dat de inhoud van het programma op basis van een strategische visie is ontwikkeld. Daarnaast is ook rekening gehouden met de beheersvaardigheden en de technische capaciteit van de Commissie en de lidstaten met betrekking tot het uitvoeren en verder ontwikkelen van de inhoud van het programma.

2.2. Effectiviteit

Edicom II heeft een aantal significante resultaten opgeleverd die aansluiten bij de ex ante evaluatie. Vanwege aanzienlijke verschillen in de technologische en administratieve systemen van de lidstaten hebben zich echter ook problemen voorgedaan bij het creëren van een gemeenschappelijk EU-platform voor de productie van externe handelsstatistieken.

De belangrijkste resultaten in het licht van de algemene doelstellingen van de Edicom-beschikking worden hierna beschreven. Voor een uitgebreidere toelichting op de resultaten wordt verwezen naar het werkdocument van de diensten van de Commissie "Definitief verslag over de uitvoering van het programma Edicom II".

Doelstelling 1: Het ontwikkelen van een trans-Europees netwerk teneinde "*betere, goedkopere en sneller beschikbare statistische informatie te produceren om aan de eisen van het communautaire beleid te voldoen*".

De meeste gedurende de looptijd van het Edicom II-programma gerealiseerde projecten hadden vooral ten doel de beschikbaarheid en kwaliteit van de gegevens te verbeteren.

De meeste lidstaten hebben een vergelijkend onderzoek uitgevoerd en zijn erin geslaagd om geavanceerde ramingstechnieken te ontwikkelen en te implementeren. Aan het eind van het programma waren alle lidstaten in staat om de termijn van veertig dagen in acht te nemen voor het overbrengen van maandelijkse geaggregeerde gegevens naar Eurostat. In sommige gevallen bleven de verschillen tussen de voorlopige en definitieve cijfers echter nogal aanzienlijk, hetgeen erop duidt dat er op dit gebied nog verdere actie ondernomen dient te worden.

Op gecentraliseerd niveau heeft Eurostat methoden en IT-programma's ontwikkeld om de intra- en extracommunautaire geaggregeerde gegevens in te schatten indien lidstaten de overbrengstermijn eventueel niet in acht nemen.

Ook wat de tijdige levering en de nauwkeurigheid betreft, is het verstrekken van uitgebreide gegevens aan Eurostat verbeterd. In 2005 hebben de lidstaten hun Intrastat- en Extrastatgegevens respectievelijk gemiddeld acht en drie dagen van tevoren verzonden. Daarnaast zijn er nieuwe controleparameters voor de validiteit en betrouwbaarheid ontwikkeld. Bovendien zijn er verbeteringen doorgevoerd in de methode voor het schatten van handelsgegevens die onder de drempelwaarde liggen of helemaal niet verstrekt zijn. Dit heeft tot een verbetering van de algemene kwaliteit van de externe handelsstatistieken geleid. Die nieuwe controleparameters zijn ook gebruikt bij het opstellen van kwaliteitsverslagen door Eurostat over de uitgebreide handelsgegevens van de lidstaten.

De asymmetrie in de geaggregeerde intracommunautaire handelsgegevens is weliswaar afgenomen, maar op detailniveau is er nog steeds sprake van aanzienlijke discrepanties. Tegenwoordig vindt er dan ook een systematische vergelijking plaats tussen de Intrastat-gegevens enerzijds en de gegevens van de BTW en het Systeem voor de uitwisseling van BTW-informatie (VIES) anderzijds.

Doelstelling 2: Het ontwikkelen van een trans-Europees netwerk teneinde "*relevante statistische informatie te produceren die is afgestemd op de nieuwe behoeften van de gebruikers in het kader van de Economische en Monetaire Unie en van de ontwikkeling van de internationale economische omgeving*".

Er zijn nieuwe indicatoren en statistische producten voor de korte termijn ontwikkeld om in te spelen op de gebruikersbehoeften. Het beheer van de vertrouwelijkheid van gegevens is op nationaal en Europees niveau verbeterd.

Eurostat is erin geslaagd om een nieuwe toepassing te ontwikkelen en te implementeren voor het opstellen van indexen voor de waarde en het volume van handelseenheden. Om aan de behoeften van de ECB tegemoet te komen, hebben de lidstaten vooral de nadruk gelegd op prijsindexen voor de invoer uit landen buiten de eurozone.

Er zijn nieuwe methoden en instrumenten ontwikkeld voor het produceren en publiceren van maandelijkse, voor seizoensinvloeden gecorrigeerde gegevens voor de Gemeenschap (EU en eurozone) en de lidstaten.

Slechts een beperkt aantal lidstaten heeft longitudinale analyses en een aanpassing van de statistische waarden uitgevoerd. Er is in de lidstaten nog steeds sprake van een gebrekkige evaluatie van beste praktijken voor het creëren van een handelsevenwicht dat in overeenstemming is met het evenwicht tussen betalingen en nationale rekeningen.

Op Europees niveau is er een methodologisch kader ontwikkeld voor het verzamelen en presenteren van gezamenlijke externe handels- en structurele bedrijfsstatistieken. Ook zijn de resultaten van een aantal proefprojecten in de lidstaten gepubliceerd waardoor een analyse van de externe handel gemaakt kon worden op basis van ondernemingskenmerken.

Wat de statistieken voor handelsstromen binnen concerns betreft, zijn er in een aantal lidstaten bemoedigende resultaten geboekt wat betreft de verdere ontwikkeling van de EU-statistieken.

Doelstelling 3: Het ontwikkelen van een trans-Europees netwerk teneinde "de statistieken van het goederenverkeer beter te integreren in het algemene statistische systeem op communautair en internationaal niveau en aan te passen aan de ontwikkeling van het administratieve kader".

De meeste lidstaten hebben projecten afgerond voor het verbeteren van de toegankelijkheid en kwaliteit van hun handelsregisters. Bijna de helft van de lidstaten houdt geen Extrastat-register bij, aangezien dit niet verplicht is.

Er is in een aantal lidstaten sprake van een betere samenwerking tussen bureaus voor de statistiek en douaneadministraties. Het is nu ook mogelijk om Extrastat-aangiften interactief te corrigeren. Daarnaast is de mogelijkheid onderzocht om tegen minimale kosten aanvullende informatie uit douanedocumenten te destilleren.

Met het oog op de evaluatie van de gebruikersbehoeften en de belasting die het Intrastat-systeem vormt voor de informatieplichtigen voor de statistiek, zijn er enquêtes gehouden. Bij studies naar een eventuele vereenvoudiging van het systeem lag de nadruk op het invoeren van één enkel systeem voor gegevensstromen, op een vereenvoudiging van de drempels en op een minder uitgebreide beschrijving van de producten. Er zijn ook seminars 'elektronisch leren' georganiseerd voor informatieplichtigen voor de statistiek teneinde de kwaliteit en de volledigheid van de Intrastat-aangiften te verbeteren.

Doelstelling 4: Het ontwikkelen van een trans-Europees netwerk teneinde "de dienstverlening aan overheidsdiensten, verstreckers en gebruikers van informatie te verbeteren door hun alle beschikbare statistieken en metagegevens op het gebied van het goederenverkeer ter beschikking te stellen".

Er zijn middelen ingezet om bij Eurostat en in de lidstaten een goed gestructureerd en uitgebreid informatiesysteem te creëren.

Om tegemoet te komen aan de behoeften van gebruikers, met name de ECB, is de publicatie van macro-economische en voor seizoensinvloeden gecorrigeerde gegevens met vijf dagen vervoegd. Dit was mogelijk door het gebruik van nieuwe geautomatiseerde procedures. Andere ontwikkelingen waren gericht op het verspreiden van uitgebreide gegevens. Het databanksysteem Comext van Eurostat is op inhoudelijk en technologisch vlak geactualiseerd. Daarnaast is er een nieuw verspreidingssysteem ontwikkeld (Easy Comext) waardoor het grote publiek handelsdata van lidstaten kan bekijken en opvragen.

Op gecentraliseerd niveau zijn er specifieke instrumenten ontwikkeld om een snelle en gebruikersvriendelijke toegang tot classificaties, toelichtingen, metadata en andere aanverwante producten mogelijk te maken. De betreffende instrumenten zijn ook ter beschikking van de lidstaten gesteld. Voor ambtenaren van de Europese Commissie en de lidstaten zijn maandelijkse opleidingscursussen voor Comext georganiseerd.

Doelstelling 5: "De ontwikkeling en bevordering van hulpmiddelen voor het verzamelen van informatie over het handelsverkeer volgens de laatste stand van de techniek om de informatieplichtigen [voor de statistiek] betere voorzieningen te bieden".

Eurostat en de lidstaten hebben nieuwe instrumenten en gestandaardiseerde overbrengingsformats voor gegevensverzameling ontwikkeld en geïmplementeerd. Daarbij is in toenemende mate de nadruk gelegd op de ontwikkeling van internettoepassingen, hetgeen is toegejuicht door het Europese bedrijfsleven. Dit heeft geleid tot een aanzienlijke vermindering van de kosten en tot een tijdigere levering en betere kwaliteit van de gegevens. Circa 100 000 informatieplichtigen voor de statistiek doen hun Intrastat-aangiften nu elke maand via internet, waardoor de hoeveelheid papieren aangiften met 30% is afgenomen.

Het offline IDEP/CN8-pakket voor het verzamelen van Intrastat-gegevens is tot 2004 op gecentraliseerd niveau beheerd; daarna heeft een aantal lidstaten de upgrade van dit pakket voortgezet, terwijl andere lidstaten alternatieve systemen hebben ontwikkeld.

Doelstelling 6: Het uitvoeren van Edicom-maatregelen in het kader van een geïntegreerd project. Het waarborgen van de interoperabiliteit van de verschillende instrumenten die zijn ontwikkeld op basis van gemeenschappelijke normen. De uiteenlopende modules van het systeem dienen in netwerken geïntegreerd te kunnen worden, zodat de verschillende belanghebbende partijen geheel of gedeeltelijk gebruik kunnen maken van die modules.

Er zijn specifieke maatregelen in gang gezet om de verschillende elementen van het trans-Europese netwerk binnen de Commissie en de lidstaten te moderniseren. In het kader van het XT/NET-project is een aantal onderling gekoppelde instrumenten ontwikkeld en ter beschikking van de lidstaten gesteld.

Het XT/NET-project is bedoeld als opmaat voor het ontwikkelen van één enkel en volledig geïntegreerd informatiesysteem. Op basis van één pakket gemeenschappelijke regels kan de verantwoordelijkheid voor de validering van gegevens via dit systeem door Eurostat aan de lidstaten worden overgedragen.

2.3. Efficiëntie

De modaliteiten op basis waarvan het Edicom-programma is uitgevoerd, zijn in overeenstemming met de modaliteiten zoals die in Beschikking nr. 507/2001/EG zijn vastgelegd. De verantwoordelijkheid voor het beheer van het programma berustte bij de Commissie, die ondersteund werd door de Intrastat- en Extrastat-comités.

De Eurostat-afdelingen belast met de statistieken over de buitenlandse handel waren verantwoordelijk voor de programmauitvoering, met uitzondering van de maatregelen die verband hielden met gecentraliseerde IT-ontwikkelingen. Die verantwoordelijkheid berustte bij de afdeling IT-systemen voor statistische productie.

De totale uitgaven voor de uitvoering van het Edicom-programma bedroegen 31,2 miljoen euro, ofwel 61% van de begroting. De aanvankelijke soepele uitvoering van het programma werd deels belemmerd door de crisis bij Eurostat, die in 2003 en 2004 tot een aanzienlijke vertraging in de gecentraliseerde activiteiten heeft geleid. Door de uitbreiding van de EU in mei 2004 werden de nieuwe lidstaten ook begunstigd. Er zijn echter geen wijzigingen in de oorspronkelijke begroting doorgevoerd.

In totaal zijn er 393 gecentraliseerde en gedecentraliseerde projecten door particuliere bedrijven (namens Eurostat) en door lidstaten uitgevoerd. Daarnaast zijn 19 projecten geschrapt, meestal door de lidstaten, vanwege een gebrek aan personele middelen en/of als gevolg van de extreme complexiteit van de te verwezenlijken doelstellingen.

De lidstaten hebben 72% van het totale aantal projecten voltooid. De financiële middelen zijn echter vrijwel gelijk verdeeld over gedecentraliseerde en gecentraliseerde projecten. Ongeveer 90% van de totale kosten van de gedecentraliseerde projecten is gefinancierd met subsidies, terwijl de gecentraliseerde projecten via aanbestedingen aan particuliere ondernemingen zijn gegund.

Met betrekking tot de inhoud was het programma met name op twee hoofdlijnen gericht: het verbeteren van de kwaliteit (doelstelling 1) en het ontwikkelen van instrumenten voor het verzamelen van informatie (doelstelling 5). Ter verwezenlijking van deze doelstellingen zijn respectievelijk 124 en 84 projecten uitgevoerd, waarmee 21% respectievelijk 25% van de totale uitgaven was gemoeid.

Met uitzondering van doelstellingen 3 en 5 is het uitgavenpercentage per doelstelling in overeenstemming met de ramingen zoals opgenomen in bijlage II van de Edicom-beschikking. Aan maatregelen voor technische en administratieve ondersteuning is 5% van de totale uitgavenbegroting besteed.

De Edicom-projecten zijn geëvalueerd op basis van tussentijdse en definitieve verslagen die bij de Commissie zijn ingediend. Gezien het gemiddelde van 160 verslagen per jaar hebben de projectmanagers van Eurostat de activiteiten nauwlettend gecontroleerd, waarbij het in de meeste gevallen echter niet mogelijk was om de werkzaamheden van de lidstaten ter plekke te beoordelen. De voortgang van de gecentraliseerde contracten werd via maandelijkse bijeenkomsten met de opdrachtnemers geëvalueerd.

De projectverslagen werden geüpload in het openbare CIRCA-systeem van de Commissie en waren online toegankelijk voor geregistreerde gebruikers. Hierdoor konden nationale overheidsinstanties de bevindingen en oplossingen van anderen bekijken en deze informatie gebruiken als basis voor hun eigen onderzoeken. Het uitwisselen van kennis heeft plaatsgevonden via studiebezoeken en seminars over geselecteerde onderwerpen.

Dit programma heeft een substantiële bijdrage geleverd aan het verbeteren van het trans-Europese netwerk voor het verzamelen, produceren en verspreiden van statistieken over het handelsverkeer. Op sommige punten ondervonden lidstaten problemen bij het veranderen van hun nationale systemen, waardoor de mogelijkheden die het programma bood, niet optimaal zijn benut.

De resultaten van het Edicom-programma zijn tegen redelijke kosten tot stand gebracht. Anders dan verwacht brachten opdrachtnemers die op het gebied van handelsstatistieken actief waren, ondanks hun hogere mate van specialisatie aanzienlijk lagere tarieven in rekening dan opdrachtnemers die op meer algemene vakgebieden werkzaam zijn (bijvoorbeeld belastingen, financiering en HR). Veel projecten zijn door ambtenaren in de lidstaten uitgevoerd tegen een lokaal (en dus lager) tarief vergeleken met de internationale vergoedingen die voor personeel worden gehanteerd.

2.4. Bruikbaarheid

Het Edicom-programma is een onontbeerlijk instrument gebleken voor het verbeteren van een tijdige levering en de nauwkeurigheid, beschikbaarheid en harmonisatie van de externe handelsstatistieken die door de lidstaten worden geproduceerd.

Ook is hiermee de grondslag gelegd voor een onderling gekoppeld trans-Europees informatienetwerk, aangezien de lidstaten aangemoedigd werden om gemeenschappelijke regels en normen vast te stellen. Verdere vooruitgang op dit gebied dient er uiteindelijk toe te leiden dat het opslaan van nationale gegevens uitsluitend op lidstaatniveau gebeurt, waardoor er een einde komt aan de huidige doublures gezien de werkzaamheden van Eurostat.

In een paar gevallen konden de standaardmethoden niet in alle lidstaten ten uitvoer worden gelegd, met name bij aanzienlijke verschillen in de technologische en administratieve omgeving.

De resultaten die op basis van dit programma zijn verwezenlijkt, zouden door maatregelen van de afzonderlijke lidstaten niet mogelijk zijn geweest. De lidstaten zouden immers veel terughoudender zijn geweest met het investeren van grote bedragen in toekomstige technologieën of in het veranderen van hun nationale systemen.

2.5. Duurzaamheid

Alle resultaten die via het Edicom-programma zijn bereikt, dienen uiteindelijk tot voordelen op de lange termijn te leiden. Op dit moment zijn er al concrete

kortetermijnresultaten zichtbaar en de positieve effecten van Edicom zullen zich waarschijnlijk tot de middellange en lange termijn uitstrekken.

Afgemeten aan het duurzaamheids criterium zijn er verschillende soorten resultaten aan te wijzen. De eerste serie maatregelen bestond uit modelonderzoeken, kwaliteitsbeoordelingen en een evaluatie van de behoeften en de mate van tevredenheid met de stand van zaken. Doordat besluitvormers hun beleid hierop konden baseren, heeft dit tot resultaten op de korte termijn geleid.

Onderzoek naar statistische methoden en de ontwikkeling van nieuwe statistische instrumenten die door de Commissie en de lidstaten in praktijk zijn gebracht, hebben tot voordelen op de lange termijn geleid zonder dat hiervoor aanvullende middelen nodig waren. Voor de ontwikkeling van de elektronische gegevensverzameling, van instrumenten voor het verspreiden van informatie en van een gestandaardiseerde berichtgeving is op de middellange termijn wellicht wel extra financiële steun nodig om gelijkwaardige normen en gebruiksniveaus in de lidstaten te realiseren.

Gezien het zeer strategische karakter dat het XT/NET-project heeft voor de totstandkoming van een volledig geïntegreerd Europees netwerk, dient hieraan een speciaal programma gewijd te worden om te waarborgen dat dit systeem in de gehele Europese Unie ten uitvoer wordt gelegd.

In het algemeen dient overigens opgemerkt te worden dat statistieken in een zich voortdurend ontwikkelende omgeving worden geproduceerd. Dat betekent dat het noodzakelijk is om het statistische systeem permanent en nauwlettend te controleren, met name met betrekking tot de dekking en de kwaliteit van de gegevens. Door veranderingen in de economie, nieuwe gebruikersbehoeften en de ontwikkeling van technologieën is op de middellange en lange termijn een periodieke aanpassing van het systeem vereist.

3. AANBEVELINGEN VOOR DE TOEKOMST

In het kader van Edicom II zijn aansprekende resultaten geboekt, maar het verbeteren van het statistische systeem dient als een permanent proces te worden gezien. De navolgende aandachtspunten dienen dan ook in alle toekomstige programma's te worden geïntegreerd:

- door een gebrek aan personele middelen hebben de lidstaten niet aan alle Edicom-activiteiten kunnen deelnemen;
- er is nog steeds ruimte voor verdere verbeteringen in de systemen en methodologie;
- alle nieuwe lidstaten dienen in soortgelijke projecten te participeren om de kwaliteit van hun gegevens te bevorderen en beter in het Europese statistische systeem te integreren;
- er dienen activiteiten ondernomen te worden met het oog op een betere automatisering van de instrumenten voor gegevensverzameling;

- er is weliswaar een kader voor een volledig geïntegreerd Europees netwerk voor de productie van externe handelsstatistieken opgezet, maar dat is nog niet volledig operationeel.

De belangrijkste aandachtspunten voor toekomstige maatregelen zijn onder andere:

- het voortzetten van de werkzaamheden op het gebied van schattings- en correctietechnieken en het beheer van de vertrouwelijkheid, en de werkzaamheden met betrekking tot statistische waarden, handelsregisters, handelsstromen binnen concerns en de mondialisering;
- maatregelen voor het verbeteren van de samenwerking tussen de lidstaten en Eurostat bij het verzamelen en versturen van primaire informatie dienen middels een betrouwbaar en veilig netwerk uitgevoerd te worden;
- onderzoek naar het gebruik van toekomstige technologieën;
- een betere harmonisatie op EU-niveau van de systemen voor het verzamelen van gegevens en een aanpassing van instrumenten om een volledig geïntegreerd en geharmoniseerd statistisch systeem te creëren.

4. AANBEVELINGEN VOOR HET PROGRAMMABEHEER

Uit de ervaringen met Edicom II is gebleken dat programma's voor de lange termijn uitsluitend soepel kunnen functioneren indien er een goede inschatting van de benodigde financiële middelen is gemaakt en deze middelen ook tijdig beschikbaar zijn. De late goedkeuring van het financiële besluit van de Commissie in 2003 en het uitstel van bepaalde Edicom-maatregelen in datzelfde jaar op aanwijzing van de Commissie, hebben onderstreept hoe afhankelijk het programma is van externe gebeurtenissen of beslissingen.

Hoewel het programma voor een periode van vijf jaar gepland was, heeft het uiteindelijk langer geduurd vanwege de benodigde tijd voor de strategische planning, het volledig uitvoeren van de taken en de administratieve afsluiting van projecten.

Tijdens de looptijd van het programma diende een grote hoeveelheid informatie beheerd te worden. Die grote informatiestroom omvatte onder andere de verwerking van veel officiële documenten, verslagen en mededelingen. Daarnaast bleken de financiële procedures voor het toekennen van subsidies aan de lidstaten en voor het gunnen van contracten aan bedrijven arbeidsintensief te zijn.

Het grote verloop in het personeel van de Commissie heeft mede een negatief effect gehad op het beheer van het programma, met name wanneer de overdracht van kennis en verantwoordelijkheden niet adequaat geregeld was. De beoordelaars van de projecten hadden daardoor slechts gedeeltelijk, en in sommige gevallen helemaal geen toegang tot de benodigde informatie.

Om dergelijke problemen in de toekomst te voorkomen, dient de Commissie te kiezen voor een geïntegreerd projectbeheersysteem dat toegankelijk is voor geselecteerde gebruikers met verschillende bevoegdheidsniveaus.

In de meeste gevallen waren de Edicom-projecten voor de managers en het personeel van Eurostat onderdeel van hun dagelijkse werkzaamheden. De lidstaten zijn dan ook vaak met een gebrek aan personele middelen geconfronteerd bij de uitvoering van nieuwe Edicom-projecten. In sommige lidstaten was het daarnaast op grond van de interne regelgeving niet toegestaan om personeel voor de korte termijn aan te nemen.

Het nut van technische en administratieve ondersteuning mag niet onderschat worden. Die ondersteuning dient dan ook tijdens de volledige looptijd van programma's voor de lange termijn gewaarborgd te zijn. Dat geldt ook voor de evaluatieactiviteiten, aangezien het bijzonder moeilijk is de resultaten te beoordelen indien er niet regelmatig informatie over prestatie-indicatoren wordt verzameld en gecontroleerd. Er mag pas met de ex post evaluatie worden begonnen wanneer alle technische en administratieve informatie beschikbaar is, dat wil zeggen ongeveer drie jaar na goedkeuring van het laatste jaarlijkse werkprogramma.

5. KOPPELINGEN MET ANDERE COMMUNAUTAIRE PROGRAMMA'S

Op grond van artikel 5 van de Edicom-beschikking dient de Commissie op de synergie met andere communautaire activiteiten te letten. Er bestaat een duidelijk verband met het DSIS-project (voor diensten gericht op het verspreiden van statistische informatie) en met het eDAMIS-project (het beheer- en informatiesysteem voor elektronische gegevensstromen). Beide projecten maken deel uit van het "IDA-programma" (het programma voor de elektronische uitwisseling van gegevens tussen overheidsdiensten).

Eurostat en de lidstaten hebben gebruikgemaakt van componenten die in het kader van IDA-projecten zijn ontwikkeld om de gegevensoverbrenging, de administratie en de opslag van externe handelsstatistieken te verbeteren. Dankzij de vaststelling van nieuwe gestandaardiseerde protocollen is bovendien het verspreiden en uitwisselen van gestructureerde gegevens tussen verschillende informatiesystemen en gebruikers bevorderd. Voorts is de algemene CIRCA-dienst van IDA door Eurostat en de lidstaten als een gemeenschappelijk platform gebruikt voor het opslaan en uitwisselen van verslagen en instrumenten die gegenereerd zijn in het kader van de Edicom-onderzoeken.

De resultaten van Edicom II zijn in overeenstemming met het beginsel van de "elektronische overheid" dat in het kader van het "e-TEN-programma" wordt gestimuleerd. Dat programma is gericht op het ondersteunen van het gebruik van trans-Europese elektronische diensten. Voorbeelden hiervan zijn onder andere de ontwikkeling van Intrastat-webfora en de gratis verspreiding via internet van statistische handelsgegevens middels nationale websites en de Eurostat-databank Easy Connect.

6. CONCLUSIES

Dankzij de resultaten die in het kader van Edicom II zijn bereikt, is een aanzienlijke modernisering van het trans-Europese netwerk tot stand gebracht voor het verzamelen, produceren en verspreiden van statistieken betreffende het handelsverkeer binnen de Gemeenschap en tussen de Gemeenschap en derde landen.

Het programma had betrekking op de periode 2001-2005, maar het uitvoeren van de administratieve taken is tot in 2008 voortgezet. In totaal zijn er 393 projecten door Eurostat en de lidstaten uitgevoerd. De uitgaven voor het programma bedroegen 31,2 miljoen euro, ofwel 61% van de totale begroting die in de Edicom-beschikking is goedgekeurd.

De Commissie en de lidstaten zijn erin geslaagd om nieuwe IT-technologieën en internetoplossingen te ontwikkelen ten behoeve van de informatieplichtigen voor de statistiek, de relevante overheidsdiensten en de gebruikers.

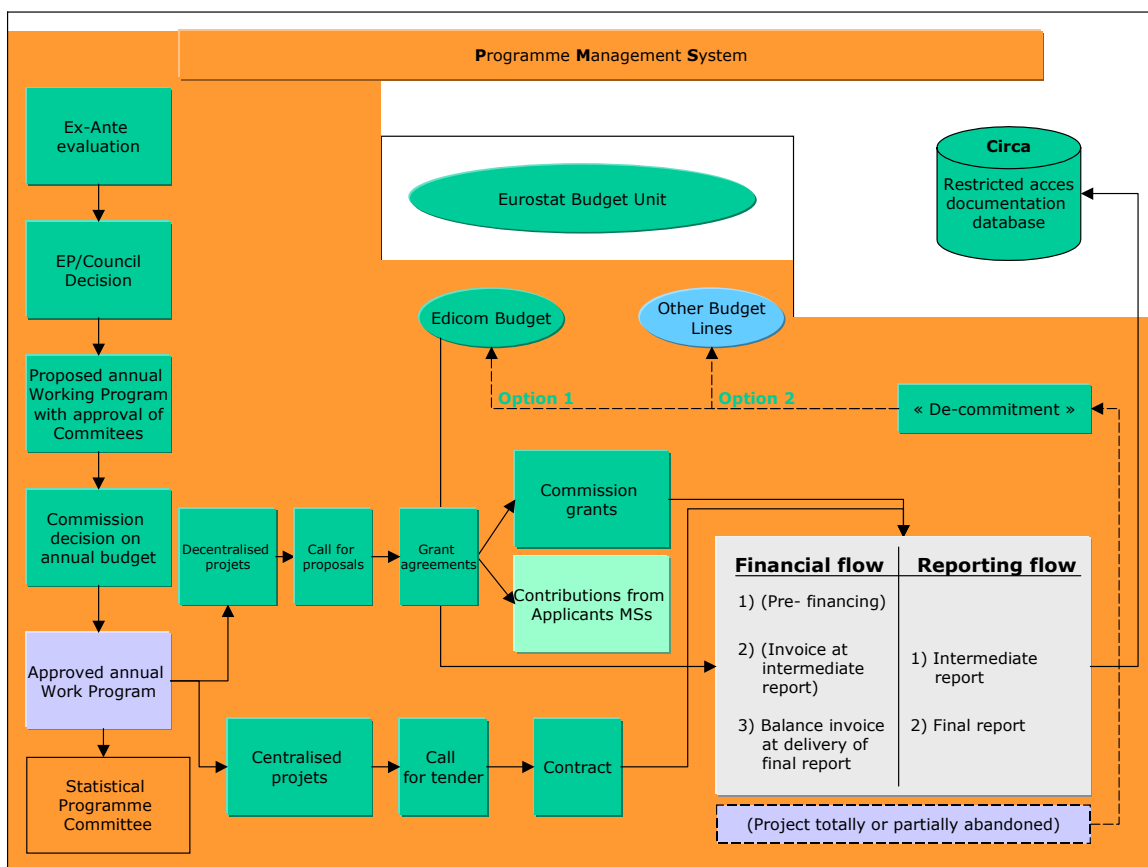
Handelsstatistieken van hoge kwaliteit worden sneller en goedkoper geleverd en er zijn nieuwe statistische producten ontwikkeld die afgestemd zijn op de behoeften van institutionele en particuliere gebruikers. Voor alle gebruikers is er gratis statistische informatie beschikbaar en zowel op Eurostat- als op nationaal niveau worden de beschikbare middelen nu efficiënter ingezet.

Uit onderzoeken naar de vereenvoudiging van Intrastat is gebleken dat de informatieplichtigen voor de statistiek de belasting als gevolg van de Intrastat-rapportage acceptabel vinden. Maatregelen voor verdere vereenvoudigingen in de toekomst dienen met het oog op de gebruikers gericht te zijn op de instandhouding of verbetering van de kwaliteit van de gegevens.

Op centraal niveau zijn er IT-instrumenten ontwikkeld en aan de lidstaten beschikbaar gesteld om een basis te verschaffen voor een volledig geïntegreerd en interoperabel Europees systeem. Dat systeem is echter nog niet volledig geïmplementeerd vanwege problemen in de lidstaten bij het wijzigen van hun nationale systemen.

Er zijn veel bemoedigende resultaten bereikt, maar er is ook nog steeds sprake van tekortkomingen die in het kader van toekomstige programma's aangepakt dienen te worden.

Fig. 1: Voorstel voor een programmabeheersysteem